DE OOSTPOST.

LETTERKUNDIG, WETENSCHAPPELIJK EN COMMERCIEEL

NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD.

PRIJS VAN INTEEKENING

De OOSTPOST verschijnt alle weken des Woensdags. De prijs per jaargang is *f* 10.— rec. voor *Soerabaya*, en *f* 12.— rec. franco per post.

Het abonnement geschiedt in eens vooruit voor den geheelen jaargang.

WOENSDAG 13 FEBRUARIJ.

PRIJS DER ADVERTENTIEN

De prijs der ADVERTENTIEN is *f* 1.— voor elke TIEN WOORDEN: behalve het zegel.

Advertentien met groote letter betalen dubbeld.

Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

No. 7. VERANTWOORDELIJKE UITGEVER E. FUHRI TE SOERABAYA. 1856.

Bij dit Nommer behoort een Bijvoegsel.

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANTEN.

Van den 2den Febr. tot den 6den Febr. 1856, Nos. 10–11

Het heeft den Koning behaagd bij de besluit van 21 November 1855:

Aan den heer mr. A. J. Duymaer van Twist, op zijn verzoek, te verleenen eervol ontslag als Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie, onder dankbetuiging voor de vele in die betrekking door hem aan den lande bewezene belangrijke diensten;

den heer Duymaer van Twist voornoemd, te benoemen tot kommandeur der orde van den Nederlandschen leeuw.

Tot Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie, te benoemen den heer Chs. F. Pahud, thans Minister van Kolonien; den heer Pahud voornoemd, met ingang van den 1sten Januarij 1856, eervol te ontslaan als Minister van Kolonien, onder dankbetuiging voor de vele goede en belangrijke diensten, in die betrekking aan Zijne Majesteit en aan den lande bewezen.

Tot Minister van Kolonien, met ingang van den 1sten Januarij 1856, te benoemen den heer mr. P. Mijer, lid van den Raad van Nederlandsch Indie.

Zijnde voorts bij 's Konings besluit van 5 December 1855 no. 33, aan den heer mr. P. Mijer voornoemd, een eervol ontslag verleend als lid in den Raad van Nederlandsch Indie, en zulks met ingang van 1 Januarij 1856, onder dankbetuiging voor de door hem in Oost-Indie bewezene belangrijke diensten.

Bij beschikking van Zijne Excellentie den Minister van Kolonien, van 7 September 1855 la. A no. 6, is aan den Oost-Indischen predikant J. J. Scheuer, met verlof in Nederland aanwezig, verleend eene verlenging van verlof voor den tijd zes maanden.

IN NAAM DES KONINGS!

DE GOUVERNEUR-GENERAAL VAN NEDERLANSCH-INDIE,

Den Raad van Nederlandsch-Indie gehoord;

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, Salut! *doet te weten:*

Dat Hij,

In overweging genomen hebbende de ongunstige vooruitzigten welke de rijstoogst in het rijk van Djambi oplevert, en willende maatregelen nemen om te voorzien in het gebrek aan rijst hetwelk aldaar te verwachten is;

Lettende op de publikatie van 23 December 1850 (staatsblad no. 42), waarbij openlijke afkondiging is gedaan, o. a. van art. 5 der wet van 8 Augustus 1850;

Lettende op artikelen 23, 29, 31, 33 en 129 van het reglement op het beleid der regering van Nederlandsch Indie;

Nog lettende op de publikatie van 24 Maart 1855 (staatsblad no. 22) en op het staatsblad 1847 no. 19;

Heeft goedgevonden en verstaan:

Te bepalen: dat, ook gedurende 1856, padie en rijst, van waar ook, te Moeara Kompeh, in het rijk van Djambi (Sumatra's-Oostkust), vrij van regten kunnen worden ingevoerd.

En opdat niemand hiervan onwetendheid voorwende, zal deze in het staatsblad van Nederlandsch-Indie geplaatst en, voor zooveel noodig, in de Inlandsche en Chinesche talen aangeplakt worden.

Gelast en beveelt voorts, dat alle hooge en lage kollegien en ambtenaren, officieren en justicieres, ieder voor zooveel hem aangaat, aan de stipte naleving dezer de hand zullen houden, zonder oogluiking of aanzien des persoons.

Gedaan te Buitenzorg, den 1sten Februarij 1856.

DUYMAER VAN TWIST.

De Algemeene Sekretaris,

A. PRINS.

(Staatsblad no. 6.)

Civiel Departement.

BENOEMD:

Tot assistent-resident van Buitenzorg, de sekretaris der residentie Pasoeroean S. van Deventer JSz.

Tot derden kommies bij de direktie der produkten en civiele magazijnen, de klerk bij die direktie N. J. F. Dinger.

Tot sekretaris der residentie Menado, M. J. Martens, ambtenaar op wachtgeld, laatst eerste kommies bij de algemeene rekenkamer.

Tot geographischen ingenieur, G. A. de Lange, thans met de waarneming dier betrekking belast.

BESCHIKBAAR GESTELD;

Gedurende den tijd van één jaar, tot het geven van eene doelmatige leiding in de teekenkunst aan eenige leerlingen der kweekschool voor Inlandsche onderwijzers te Soerakarta, J. C. Lavalette, vroeger teekenaar bij den eerstaanwezenden ingenieur van den waterstaat te Batavia.

ONTHEVEN:

Eervol, van de hem opgedragen waarneming der civiele geneeskundige dienst in de residentie Cheribon, de civiele geneesheer W. Bakhuis.

MAGTIGING VERLEEND:

Tot het uitreiken aan den civielen geneesheer W. Bakhuis, eener akte van toelating tot de uitoefening der genees-, heel- en verloskundige praktijk in de residentie Pekalongan.

Tot de opdragt aan den gepensioneerden officier van gezondheid der tweede klasse B. Feist, als genees- en heelkundige in de residentie Cheribon geadmitteerd, van de waarneming der civiele geneeskundige dienst aldaar.

BIJ DE SUBKOMMISSIE VAN ONDERWIJS,

Te Pasoeroean.

ONTSLAGEN:

Wegens vertrek, eervol, als lid, G. J. Graichen; onder dankbetuiging voor de door hem als zoodanig bewezene diensten.

BENOEMD:

Tot lid, G Lebret, landheer en suikerfabriekant aldaar.

Te Amboina.

ONTSLAGEN:

Wegens vertrek, eervol het lid F. W. Schröder, kapitein der infanterie; onder dankbetuiging voor de door hem als zoodanig bewezene diensten.

BENOEMD:

Tot lid, F. M. G. van Cattenburch, president van de weeskamer aldaar.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den buitengewonen ingenieur der derde klasse voor de mijnen Aquasie Boachi.

Militair Departement.

BESTEMD:

Voor Borneo's Westkust, de onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerde majoor der infanterie H. van Houten.

GEPLAATST:

Bij het 9de bataillon infanterie, de voor Borneo's Westkust bestemde majoor der infanterie C. Schukking.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den chef over de geneeskundige dienst G. Wassink.

aan den tweeden luitenant der infanterie W. F. K. R. Weber.

(*Voor de Policie.*) Der gemeente wordt bekend gemaakt, dat bij gelegenheid van 's konings verjaarsdag, op Dingsdag a. s. den 19 dezer, de groote rijweg over de Passeerbaan, van af de brug van Simpang tot aan de Passer Bezaar, zal gesloten zijn, soowel voor rijtuigen als voetgangers, van des morgens 6 uur tot na den afloop der op dien morgen te houden groote parade.

SOERABAYA, 12 *Februarij* 1856.

De Adsistent-Resident voor de Policie,

SWERVER.

(*Voor het land.*) In het regalen pakhuis zijn de ondervolgende regalen gedeponeerd.

P. 1 kt. adres W. Suurmondt, koopman te Batavia, verder adres den WelEdG. Heer G. van der Poll, Controleur 2e kl. bij de kultures te Modjokerto bij Soerabaya, aangebragt per het Ned. schip *Mathilda.*

2 kisten adres W. J. A. Bake, geëmploijeerde van de factorij der N. H. M. te Soerabaya, aangebragt per het Ned. Ind. schip *Atiatul Moula.*

J. S. & Z. E. 914. 1 kist aangebragt per het Ned. schip *Telegraph.*

K. ½ P. 2 kisten Glas[R]S.werk. 1 kist aangebragt per het Ned. schip *Elisabeth Anthonia.*

1 kist adres Bouman & Co te Soerabaya, aangebragt per het Ned. schip *Provincie Drenthe.*

De belanghebbenden worden verzocht dezelve tegen betaling der verschuldig regten te willen doen afhalen.

SOERABAYA, 7 *Februarij* 1856

De Controleur der Ink. en Uitg. Regten.

J. M. ADMIRAAL.

(*Voor het land.*) De resident van Pasoeroean maakt bij deze aan gadinghebbenden bekend, dat op Donderdag den 28sten Februarij 1856, des morgens ten 10 uur, in den dalm van den Regent van Pasoeroean in het openbaar, onder nadere goedkeuring van het gouvernement en overeenkomstig het reglement op het houden van uitbestedingen (staatsblad 1829 No. 67), sal worden uitbesteed het transport van koffij uit de binnenlandsche pakhuizen in de residentie Pasoeroean naar de hoofdplaats, en den afvoer van zout van de hoofdplaats naar de binnenlandsche zoutverkooppakhuizen in die residentie, gedurende de jaren 1856, 1857, 1858, 1859 en 1860.

De voorwaarden der uitbesteding zijn bekend gemaakt door den Directeur der Producten en Civiele Magazijnen onder anderen in de *Javasche Courant* van den 2den dezer maand No. 10.

TWEE HANDSCHOENEN.

Een verhaal uit het leven.

Door J. C. HICKEL.

Achter het dorp Szent-Király verheft zich een zacht glooijende heuvel, die de anders vlakke landstreek bestrijkt, en op welken eenige enkele pijnboomen staan, overblijfselen van een uitgeroeid bosch, dat als offer van den landbouw gevallen is.

De duisternis van den nacht bedekte de landstreek, die in het witte sneeuwkleed van den winter gehuld was; de wind floot van de Karpathen herwaarts en dreef sneeuwwolken bijeen; op den heuvel brandde een helder vuur, om hetwelk drie husaren-officieren, in hunne witte mantels gewikkeld, heen zaten, terwijl achter hen eene afdeeling ruiterij kampeerde, welker voorposten men beneden in de vlakte als zwarte punten ontwaarde. Het dorp zelf was afgebrand; alleen de kerktoren stond ongedeerd, en scheen vol trotschheid, als een reus, op de verwoesting aan zijnen voet neder te zien. Rookwolken stegen nog op uit de zwarte puinhoopen, ja somwijlen deed sich zelfs hier en daar nog eene kleine vlam zien. Het dorp was kort te voren door de Hongaren en Oostenrijkers beurtelings driemaal bestormd, al naar dat het door de eene of andere partij bezet was geworden. De bewoners hadden gedeeltelijk de vlugt genomen, gedeeltelijk waren zij, vrijwillig of gedwongen, met den landstorm van Kossuth weggetrokken. De afdeeling kavalerie, die op den heuvel gekampeerd was, behoorde tot de achterhoede van het corps Pöltemberg, dat bezig was terug te trekken; de driekleur deed zien dat de soldaten tot het leger opstandelingen behoorden.

De oudste der officieren leunde met den rug tegen een boomstam, en staarde stilzwijgend in de vlam; de boord van zijn chako wees den rang van ritmeester aan. De twee subalternen rookten hunne pijp, spraken half luid over politiek en krijgsgebeurtenissen, en gaven zich vruchteloos alle moeite om Kossuth's taktiek in het voordeeligste licht te plaatsen.

„István," zeide de jongste, „een jaar geleden droomden wij van geen bivouak bij de Hongaren; wij waren omtrent dezen tijd te Weenen in de komedie of op een ander avondpretje. De duivel hale eene kompagnie, waarbij niets te halen is, en Kossuth bovendien!" — „Ja, dat is nu alles goed en wel," zeide de ander, terwijl hij zijne pijp uitklopte en op nieuw begon te stoppen; „maar we zijn nu eenmaal in het schuitje, en ge weet, wiens brood men eet, diens woord men spreekt." — „Nu, onze ritmeester zelf schijnt niet veel pleizier in de zaak te hebben," vervolgde de eerste, nog meer fluisterend; „ten minste, hij doet geen mond open."

De ritmeester sloeg zijn mantel terug en knoopte zijn *dolmány* open, om op zijn horlogie te kijken; een klein pakje, in rooskleurig papier gewikkeld, viel op den grond, en begon de helling van den heuvel af te rollen. Schielijk greep de jongste officier er naar, en stelde het zijnen superieur ter hand, die bijna onmerkbaar bloosde, en wien het pakje, hetwelk hij op zijne borst droeg, ontvallen was.

„Wel ritmeester;" riep de luitenant, „ik geloof waarlijk dat gij midden in het krijgsgewoel teedere liefdepanden uit het Weener garnizoen met u draagt; — misschien wel als beschermende talisman." — De ritmeester hechtte zijn donker oog op den spreker. „Gij hebt gelijk, luitenant!" zeide hij met eene welluidende stem: „er zijn panden die iemand lief en dierbaar zijn, en die men heilig bewaart, in vrede zoowel als in oorlog." — „En gij, dien men tot dusver voor een uitgemaakten vrouwenhater hield, — dien zelfs te Weenen geen dame in haar net heeft kunnen lokken, — de militaire kluizenaar, zoo als men u daar uit hoofde uwer voordurende afgetrokkenheid noemde! De geschiedenis van dit *souvenir d'amour* moet zeker bijzonder interessant zijn." — „Denkt ge?" zeide de ritmeester. „Maar ik verzeker u, wat gij een liefdepand noemt, is voor mij een dierbaar aandenken aan eene afgestorvene, — neen, aan eene vermoorde. Het is de herinnering aan het zaligste en verschrikkelijkste oogenblik van mijn leven."

Hij hield eenige oogenblikken op; maar als door een inwendigen drang aangespoord, haalde hij het pakje uit zijne borst, opende het omslag, en zeide kort af: „Zie!"

Het waren twee dameshandschoenen: de eene een kleine, witte balhandschoen, de andere een gewone zwarte — die met donkerroode bloedvlekken bedekt was; de ritmeester drukte ze aan zijne lippen, wikkelde ze in het omslag, en stak ze weêr zorgvuldig in zijnen borstzak.

„Houdt mij voor geen dweeper," vervolgde hij na eene poos stilzwijgens: „ik heb met mijzelven en met de wereld afgesloten, leef slechts voor het verledene, en zoek hoe eer hoe liever een eerlijken soldatendood, daar onze zaak toch wel als verloren kan worden beschouwd. Gij ziet mij vragend en nieuwsgierig aan? Wel nu, ik wil u de geschiedenis van die handschoenen vertellen. Wij hebben nog wel zoo veel tijd voor dat wij tot den afmarsch worden gekommandeerd, en ik heb behoefte om mijn door herinneringen gepijnigd hart uit te storten voor dat een vijandelijke kogel het doorboort. Hoort derhalve!

Gegadigden moeten hunne inschrijvings-billetten aan den ondergeteekende indienen, vóór of uiterlijk op den dag der uitbesteding en in persoon bij de uitbesteding tegenwoordigd zijn of daartoe behoorlijk gemagtigden zenden.

PASOEROEAN, *De Resident Voornoemd,*
8 *Februarij* 1856. C. P. C. STEINMETZ.

KOMMISSIE VOOR DE OPENING VAN ONAFGEHAALDE BRIEVEN.

Bij den ondergeteekende liggen ter beschikking van de daarbij genoemde personen, de volgende brieven, door het postkantoor opgegeven als in 1855 ontvangen en niet besteld geworden.

T. D. J. W. Zurich, Machinist, eene Gouvernements dispositie van Bodjonegoro.

N°. 1 J. P. Meijer, gezagvoerder van de *Bacht Mastora.*
„ 4 J. P. Brandes.
„ 7 B. Lageudijk of K. Olmeijer.
„ 15 Wed. Essche of Mejufvr. Wolzogen.
„ 17 J. de Graaff of H. J. H. Schilkus.
„ 19 H. Frederikss (vrouw) of Mevr. Klaasen, geb. Haum.
„ 20 P. Marimbing of P. Markus, met *f* 2.
„ 30 J. P. Candoo. Idem 247—248.
„ 34 F. H. Reisiger, stuurman, bark *Carolina* of J. J. Reisiger.
„ 35 Korp. Schouten of korp. De Jong.
„ 36 P. Lemmers of W. Meijer.
„ 37 J. Goossens of Mevr. Goossens.
„ 38 M. F. Harrarr of C. B. Youngh.
„ 40 J. P. Struijvenberg of W. Vijgen, sergeant.
„ 42 W. Hoezoo, zendeling, of Winter, schip *Nagalaut.*
„ 47 F. van Ipenburg of Dirks, onderwijzer.
„ 52 H. L. Schröder of serg. maj. Herkenraad.
„ 11, 12, 58 L. Meijer of G. J. Gersen of A. Poth.
„ 63 J. H. Swaving of H. F. Meijer, 2de Luit. Inf.
„ 65 F. A. C. van Kervel of W. E. van Kervel.
„ 66 G. Rooijaards (Hollandsche brief.)
„ 68 Jan van der Meulen of Gijsbert, stuurman.
„ 70 J. van Gele, matroos.
„ Verhaven, serg. majoor.

Doopcedul uit Hamburg, van Hermann Anton Holzberger, of George Hermann Ferdinand Holzberger.

Doopcedul van Menado, van Jacobus Paulus.

Slaven-extract, van den eigenaar Kiagoes Moestafa.

Voorts liggen mede nog ter beschikking van belanghebbende, ter afhaal, de volgende onbestelde brieven, waarvan de woonplaatsen der schrijvers of geadresseerden niet bekend zijn.

N°. 35 H. Prins, machinist, of G. Langeveld.
„ 36 Baron von Sell, korporaal of H. Gorissen alias Baron d'Arithon.
„ 43 D. Bentsnijder, korporaal.
„ 46 B. van Gemert, militair N°. 30809.
„ 63 Sofia of Sophia Engel. Van Holland terug 1853 of Broeder Engel te Batavia.
„ 97 G. F. de Klein, zeevarende.
„ 103 G. W. Boomers, kavallerist.
„ 116 Lambertus Lares, ligt matroos.
„ 117 Jan Schalckamp, korp. sappeurs.
„ 118 W. B. Vervloet, soldaat N°. 23279.
„ 125 W. Koning of J. van der Laan.
„ 129 H. Busquet, matroos.
„ 130 Gerhardus Smit, soldaat.
„ 263 J. J. F. Schultz.
„ 511 J. Blaaupot.
„ 703 C. Grootenboer, matroos.
„ 704 J. C. E. Klasing, soldaat.
„ 724 J. Wessels, machinist.
„ 726 C. Scheffer, soldaat.
„ 760 H. Overkamp, korporaal. Idem 764.
„ 762 Abram de Zoeten, matroos.
„ 773 H. W. Hofmeester of wed. Muller, geb. Vrijdag.
„ 774 B. N. Rouvekamp Gille, machinist. Idem 775.
„ 732 Elize Martens of R. Martens, geb. Kann.
„ 738 Kapt. van der Beek.
„ 739 J. C. Pelgrom, militair.
„ 740 Franciscus Hendrikus Lodders, zeeman.
„ 742 B. van der Zwaan.
„ 745 J. Geerligs, korporaal.
„ 746 Arie de Wit.
„ 749 J. C. van der Bank, Luit.-ter-zee.
„ 756 J. T. Fileniers Kruijthoff.
„ 741 A. W. E. G. Kamerling, machinist.
„ 758 Z. van Valkenburg, stuurman.

J. HAGEMAN, Jcz.
Policie- en Marine-kantoren.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING

Op Donderdag den 14den Februarij 1856.
Voor de woning van den Luit. Veldman, in de stad.

Op Vrijdag den 15den Februarij 1856.
Voor de woning van den heer P. Kervel, in de kampoong *Boeboetan* alhier.

Op Zaturdag den 16den Februarij 1856.
Voor de woning van den Luit. Hennert, in het officiers-kampement.

Op Maandag den 18den Februarij 1856.
Voor de toko van den heer G. Behrend, in de stad.

Op Woensdag den 20sten Februarij 1856.
Voor het locaal der weeskamer alhier.

SOERABAYA, den 13den Februarij 1856.

— Op Vrijdag den 1 Februarij 's avonds omstreeks 5 ure, terwijl de lucht betrokken was, ging de javaan Pa Maridah, inwoner van de Karang Mangoe, district Goenoong-Kending, zijn veld bezoeken. Toen hij naar zijne woning wilde terugkeeren, werd hij onder weg, niet ver van zijne medgezellen Pa Karno en Speer, door den bliksem getroffen en gedood. Bij onderzoek is het gebleken dat zijne linkerzijde van het hoofd tot aan den voet toe verzengd was en dat zijne beide ooren sterk bloedden.

— Op Dingsdag den 5 Februarij hing een jongeling genaamd Kasio, woonachtig in de dessa Kategan district Rawapoelo No. 4, zichzelven met eenen gordel, aan eenen boom op. Op het geschreeuw van zijnen jongeren broeder, die dit het eerste zag schoten zijne moeder en hare buurlieden naar de plaats des ongeluks toe, doch vonden hem reeds levenloos, terwijl zijn hals gezengd was.

— Wij vernemen dat op den 9den dezer des avonds te Madura acht van de deelhebbers zijn gepakt, medepligtig aan den kustroof gepleegd op de praauw naar Probolingo bestemd, en beladen met particuliere goederen van den kapt. S. — Men heeft een gedeelte der gestolen goederen in hun bezit gevonden, doch de aanvoerder, Deo genaamd, die van het voornaamste gedeelte van den roof meester is, is nog niet achterhaald.

— Het liefhebberij-tooneel gezelschap *Oefening baart* (kweekt) *Kunst* heeft den 9den aan de ingezetenen dezer plaats andermaal eenen genoegelijken avond verschaft door de voorstelling van drie, weder zoo doelmatig gekozen stukjes. De volheid der zaal was een aanmoedigend teeken dat het publiek, voldaan over de vorige voorstelling, van deze even veel goeds hoopte; en de toejuichingen toonden genoegzaam dat het zich niet teleurgesteld vond.

Wij zullen ditmaal niet in vele bijzonderheden treden, niet uit vrees dat toevallig niet persoonlijk vermelde spelers tot naijver mogten vervallen, — liefhebbers toch zijn verheven boven dergelijke kleingeestige grieven, — maar omdat de algemeene indruk der voorstelling het best wordt weder gegeven door te zeggen dat de vordering in alle opzigten zigtbaar was. De vereeniging is, door loffelijke inspanning en studie, op weg om haar oogmerk te bereiken, althans wanneer men niet verwacht dat dit, volgens den letterlijken zin harer leus, moest bestaan in het, na eene kortere of langere zwangerschap, plotseling ter wereld brengen van de kunst. Eene oordeelkundige indeeling der rollen gaf aan ieder der leden eene beurt in het wel geslaagde werk; het debunt der nieuwe opgetredenen waarborgt hunne krachtige medewerking tot het oogmerk, waartoe ook bijzonder zal bijdragen de blijkbaar toenemende verbetering in de vervulling der vrouwen-rollen.

Men verhaalt dat er eene petitie aan het bestuur der vereeniging in aantogt is om, indien het kan, voorstellingen die te half acht aanvangen en met regt uit drie stukjes, ieder van één bedrijf, bestaan, eenigzins minder digt bij middernacht te doen eindigen. Als eerste onderteekenaars hebben zich aangemeld de lieve kleinen, voor wien inzonderheid zulke avonden een nuttige, ongekende bron van genot opleveren, en wier terrein van uitspanning in dit goede land beperkt is. Aandachtige, belanghebbende hoorders ijveren tevens voor een smeekschrift aan het publiek om wat meer stilte zoolang het gordijn op is.

Een woord nog over twee punten. De opmerking is gemaakt dat *la Fleur* niet volkomen op de hoogte was der fijn geestige rol van heeren- en dameskapper en baardscheerder, voor welke *Het verkeerde adres* als het ware geschreven is. Die opmerking moge al of niet juist zijn, zij kan zich alleen oplossen in lof aan den speler, wanneer men bedenkt dat hij eerst enkele dagen te voren die taak moest opvatten. Ook wenschte iemand den boerenjongen *Pieter* die in *De twee Anthoon's* weder meesterlijk de held van den avond was, in overweging te geven om zich te wachten van niet te vervallen in verdrijving bij de vermomming van gelaat en hoofd. Wij zijn niet genoegzaam bevoegd kunstregter om te beslissen of de raad noodig is; doch weten wel dat de grens tusschen het zuiver geestige komieke en het burleske niet breed is, de lijn van afscheiding niet zeer merkbaar geteekend, en dat de hoogere waarde van het spel afneemt naar mate men van het eerste naar het tweede nadert.

— Men leest in de *Jav. Cour.* No. 10 en 11.

PREANGER REGENSCHAPPEN. — In den morgen van den 22sten Januarij jl. brak er een brand uit in het theepakhuis te Senagar, waardoor hetzelve, benevens eene padieschuur en de woning van eenen mandoor bij de theefabriek, zijn afgebrand. — 42,205 ponden thee uit den oogst van 1855, die reeds afgepakt en voor de keuring gereed waren, benevens 12 ponden thee uit den oogst van 1856, 60 tjaings padie, 1500 ledige theekisten en verscheidene materialen en gereedschappen, zijn vernield; slechts 4,795 ponden thee uit den oogst van 1855 had men kunnen redden.

Volgens berigt van den theefabriekant, bedraagt de geledene schade de waarde van *f* 65,000.

De brand zou zijn ontstaan door nalatigheid der wachthebbenden bij het droogen van thee onder een der afdaken van het theepakhuis.

CHERIBON. — De aanvang der westmoesson heeft zich hier gekenmerkt door hevige, kort op elkander volgende donderbuijen. — In den tijd van zes weken werden dertien menschen door den bliksem getroffen, waarvan slechts drie den dood ontkwamen.

De hevige windvlagen hebben zoo op de hoofdplaats als elders verscheiden groote boomen ontworteld.

Bovendien hebben er vele overstroomingen plaats gehad, onder anderen eene op den 3den Januarij jl., waardoor eene menigte doorbraken van dammen en slokkans plaats vonden en verscheidene bruggen zoo op de post- als binnenwegen beschadigd zijn.

In de distrikten Beber en Maddirantjang, regentschap Cheribon, zijn, ten gevolge van één bandjir, twee en twintig dammen weggeslagen.

De voornaamste doorbraken vonden echter plaats in de distrikten Sindanglaoet en Lossarie, en juist bij die dammen en slokkans waarvan het water voor de bewerking der rijstvelden dier distrikten het meest onmisbaar is.

De groote binnenweg van Sindang naar Lossarie is op verscheidene plaatsen geheel overstroomd en daardoor min of meer beschadigd.

De groote bruggen op den postweg van Cheribon naar Lossarie, vooral die te Bangkadero, Djoerang ajero en Kaliedjaga, weerstonden te naauwernood den waterdrang en vorderden na afloop van denzelven eenige voorloopige herstellingen.

Door het wegslaan van een dam in de Kalie Tandjoeng bij Tjiperna, die aldaar was aangelegd om een gedeelte van het water uit die rivir naar de daar in den omtrek liggende velden te voeren, stortte de geheele vloed zich met zooveel kracht tegen den lager gelegen dam bij de dessa Kalie tandjoeng, dat dit werk niet dan door krachtige hulp en het vergrooten der overlaten kon worden behouden.

Door het bestuur zijn dadelijk de noodige maatregelen genomen en is de schade, aan de waterwerken, bruggen en wegen veroorzaakt, thans genoegzaam hersteld.

SAMARANG. — Den 17den Januarij jl. is alhier, na eene ongesteldheid van slechts weinige dagen, overleden Tjiam Ingsie, kapitein titulair der Chinezen te Samarang. Het Chineesch bestuur verliest in hem een zeer verdienstelijk lid en de bevolking een zeer braaf en algemeen bemind hoofd.

— In den avond van den 21sten Januarij jl. is door eene buitengewone zware afstrooming van de rivier Wonobojo, in het distrikt Oenarang, de steenen brug, gelegen nabij den 19den paal van Samarang, ingestort, en dit juist op het oogenblik dat een met vier paarden bespannen huurrijtuig over de brug reed. Het rijtuig stortte mede in de ruim 20 voeten diepe rivier.

Daarin bevonden zich, buiten den koetsier en een looper, de heer J. F. J. White Jr. en een Inlandsche bediende. De heer White is bewusteloos uit de rivier gehaald en naar het hospitaal te Oenarang vervoerd; zijn bediende

---

„In den winter van 1845 was ik, toenmaals nog luitenant, met het eskadron op brandpiket in Lemberg; ons regiment stond in de omstreek van Tarnow. Wij maakten ons onzen tijd goed ten nutte, om ons in de hoofdstad voor de eentoonigheid en verveling van het garnizoensleven schadeloos te stellen. Ofschoon de Polen ons Oostenlijkers uit den grond huns harten haat hadden gezworen, waren zij echter verstandig en slim genoeg om hun gevoel achter het schitterend masker van gastvrijheid, voorkomendheid en algemeene beleefdheid te verbergen. Men noodigde ons tot de luisterrijkste soirées, tot alle bals; de dames ontvingen onze bewijzen van hulde met voorkomende beminnelijkheid, en hare eenige kleine wraak was, dat zij met ons geen Duitsch spraken, en zeer dikwijls deden als of zij geen woord van die gehate taal verstonden, zoodat wij ons met Fransch moesten behelpen of Poolsch radbraken.

„Ten huize van graaf Bernicki, een der rijkste grondeigenaars van Galicië, werden wij met ongehuichelde hartelijkheid ontvangen. De graaf was een aanhanger van Oostenrijk, en juist daarom door zijne landgenooten in stilte in den ban gedaan. Wij waren daar bijna alle dagen, en het liefst als er juist geen gezelschap was. De gravin, eene geborene Duitsche, was eene beminnelijke, beschaafde vrouw, en hare nicht Victorine de magneet, die ons onwederstaanbaar boeide.

„Victorine was bijna nog een kind, daar zij haar zeventiende jaar eerst bereikt had. Haar voorkomen was schoon, betooverend. Een edel, open voorhoofd, een zacht gebogen neus, lippen als rozen, blond haar en blaauw oog, zoo rein, als of men in een onbewolkten lentehemel staarde, — dit alles maakte haar allerbekoorlijkst. Was het wonder dat wij wedijverden om dit meisje onze hulde te brengen en eene plaats in haar hart zochten in te nemen! Ik was van allen de gelukkige, dien Victorine beminde; ik mogt niet langer twijfelen. Niet alleen hare blikken, ook hare lippen hadden het mij bekend. Ik was vermogend, van ouden, goeden adel, en wij hadden geen hinderpaal te vreezen; de oude graaf gaf met vreugde zijne toestemming, natuurlijk onder voorbehoud, dat Victorine's ouders, die in den Tarnower kreis op hunne goederen woonden, er niets tegen hadden. Hij schreef zelf aan hen, maakte hen met onze liefde en onze wenschen bekend, en weldra werden deze met de toestemming der ouders bekroond. Wij waren gelukkig, en de uitzigten in de toekomst geleken het vergezigt van een hoogen berg in een bekoorlijk landschap. Binnen weinige maanden zouden wij voor altoos vereenigd worden; tot zoolang echter moest Victorine in het huis van hare ouders terugkeeren.

„De dag van het vertrek was bepaald; den avond te voren was er een schitterend bal bij den graaf Chagórsky, waartoe de eersten der hoofdstad waren uitgenoodigd. Ik had Victorine den ganschen dag niet gezien, en wachtte met het ongeduld van een verliefde op het oogenblik, dat zij de balzaal zou binnentreden. Zij verscheen, bekoorlijk als eene jeugdige nimf, met donkerroode kameliën in het haar, welke den glans er van nog meer deden uitkomen. Haar blik gleed snel over de vergaderde genoodigden; onze oogen vonden elkander, en een glimlach van gelukkige liefde, van vervulden wensch gleed over onze lippen. Ik naderde haar; wij knoopten een gesprek aan — de Hemel weet over welke onverschillige dingen, — terwijl ik naar de melodieuze stem luisterde en onze oogen elkander in stilte geheel andere dingen zeiden; want even als Napoleon — zoo als men ten minste vertelt — vier brieven te gelijk dicteeren kon, zoo kan de liefde te gelijker tijd twee dikwijls tegenovergestelde dingen zeggen; met den mond en met het oog. Wij dansten; het rustuur sloeg; terwijl een gedeelte der mannen naar het buffet snelde, of met danseressen door de zaal wandelde, hadden wij in een hoek van het salon plaats genomen, waar wij ongestoord konden keuvelen.

„„Weet gij wel, dat ik u een offer gebragt heb, door dit bal te bezoeken?" zeide Victorine. — „Een offer?" — „Zeker. Ik vertrek morgen ochtend ten vijf uur. De postpaarden zijn reeds besteld. Mijne moeder is ziek, — en dan is er nog zooveel met mijn uitzet te doen." voegde zij er beschaamd bij. „Mijne oude gouvernante vergezelt mij. Ik wilde het u zeggen; het zou lief van u zijn geweest, zoo ge mij nog een eindweegs te paard vergezeld hadt; maar gij hadt immers gisteren geen tijd om mij te bezoeken, en zonder dit bal had ik kunnen vertrekken zonder u gezien te hebben." — „De dienst, Victorine!" viel ik haar in. „Ik kon gisteren onmogelijk." — „O ja; aan verontschuldigingen tegen ons ontbreekt het u, mannen, nooit, en wij moeten alles maar gelooven en ons stilhouden." — „Wees niet boos; gij kent immers de ijzeren kluisters, die den militair aan zijnen pligt boeijen. Maar dat daar gelaten: mag ik u morgen vergezellen tot aan de eerste pleisterplaats?" — „Of gij moogt? En gij kunt nog vragen! Heb ik u niet het eerst op dit denkbeeld gebragt? Wacht mij aan de barrière van Godeck."

„Eene vriendin, die naar ons toe trad, om met Victorine te praten, stoorde ons. Een zachte druk van hare hand stelde mij schadeloos. Even nadat de laatste *Française* begon, verwijderde zich Victorine met de gravin; ik deed haar uitgeleide tot aan het rijtuig en nam afscheid, terwijl zij mij een *à demain* toefluisterde.

(Wordt vervolgd.)

vond men dood in de rivier, terwijl omtrent het lot van den koetsier nog niets bekend was. De looper, die door den stroom op den oever der rivier is geworpen, is alleen zonder eenig letsel er af gekomen.

De passage voor rijtuigen zou door dit ongeval waarschijnlijk 5 à 6 dagen gestremd zijn.

KEDIRIE. — Op heden, den 27sten December 1855, heeft te Toelong-Agong, afdeeling Ngrowo, in de residentie Kedirie, bij de aldaar gevestigde Javaansche school het gewoon jaarlijks openbaar examen plaats gehad, ten overstaan van de commissie van beheer en toevoorzigt, onder voorzitting van den resident van Kedirie.

Dat examen heeft ruimschoots aan de verwachting beantwoord.

Daarvan getuigen de vorderingen in het schoon schrijven, in het vertalen uit het Javaansch in Maleidsch, en omgekeerd, in de vier hoofdregelen der cijferkunst, zoo met geheele als met gebroken. — Ook rekenkunstige vraagstukken in den regel van drieën werden met vaardigheid opgelost.

In alles werd het bewijs geleverd van een oordeelkundig onderwijs, van goede orde en tucht; eenige belangstellende ingezetenen die het examen bijwoonden, getuigden na den afloop dat het niets te wenschen had overgelaten.

Als een gevolg der goed bevondene proef, werden aan 28 der meest vlijtige leerlingen, als een blijk van tevredenheid, prijzen in kleedingstukken, onder toepasselijke aanspraken, uitgereikt.

De president bedankte daarna de leden der commissie voor hunne ijverige bemoeijingen in het bevorderlijk zijn van de weldadige bedoelingen van het gouvernement met het gegeven wordende onderwijs bij de Javaansche scholen; tevens werden de onderwijzer en leerlingen aangespoord om op den ingeslagen weg zoo mogelijk met verdubbelden ijver te blijven voortgaan.

Bij het gehouden onderzoek in het accoord bevinden der verantwoording, als ook bij de opname der kas, bleek het betrekkelijk aanzienlijk saldo van ƒ 1012:11 aanwezig te zijn.

— Ten 6 ure in den morgen van den 19den Januarij jl. is alhier eene zware aardbeving waargenomen, in de rigting van den berg Kloet. Ofschoon de schokken eenige minuten aanhielden is daardoor echter geen nadeel ondervonden.

MIJNWEZEN.

BANKA. De ingenieur der 3de klasse Akkeringa had gedurende de eerste helft der maand December 1855 eenige opmetingen van mijnen verrigt, en zijn werkvolk eenen weg aangelegd van den grooten weg en S. Jompong tot naar S. Jeboe en S. Tenam, en daar een voorloopig onderzoek met den tsjam verrigt.

PALEMBANG. — De berigten, loopende tot den 7den Januarij jl., luiden als volgt:

De nieuw aangeplante padie stond bijna overal goed en beloofde een' ruimen oogst.

Radja Tiang Alam hield zijn verblijf voordurend te Taijong Lobo Ramboetan. Een zijner naaste volgelingen, met name Rambang, was gevat geworden en naar Tebing Tingie opgebragt. De aanhang van radja Tiang Alam was in den laatsten tijd niet vermeerderd.

In de afdeeling Ogan Oeloe, Komering Oeloe en Enim en de daaronder behoorende grensgewesten Semendo, Kessam en Makakau heerschte eene gewenschte rust.

Den 22sten December 1855 had eene bende slecht volk, bestaande uit een 30tal personen, aangevoerd door zeker Soengoetan, de doesoen Tandjong Agon, marga Roe pit Dalem, overvallen en 10 huizen, behoorende aan het doessonshoofd van Tandjon Agon en diens bloedverwanten, geplunderd, waarbij twee mannen en eene vrouw gedood en twee anderen gewond waren. De aanvallers waren herkend voor personen uit de Redjang Leboeng; de bevolking der nabij liggende doessoens had hen nagezet doch niet kunnen inhalen. Van het garnizoen te Palembang was eene versterking naar de Rawas gezonden, terwijl de grenzen door de pradjoerits en de bevolking werden bewaakt.

Een dam van de Moera Djamboe, door de bevolking sedert jaren daargesteld om het water van de Komerin, die een hooger bed heeft dan de Ogan, te beletten door de Djamboe naar de Ogan te stroomen, was door het sterk afkomend water weggespoeld.

RUSLAND.

Een blik over de oppervlakte van de Krim toont op ieder punt de aanzienlijke voordeelen door de geallieerden gewonnen aan.

Zij hebben eene open zee voor den aanvoer van provisien, terwijl in dat opzigt de nood van de Russen dagelijks toeneemt.

Alle toegangen tot de Krim van uit Rusland, behalve de landengte van Perekop, zijn in handen der geallieerden, elke stelling van de Russen van het zuider strand tot aan de noordelijke ingang en van de zee van Azof tot aan de mond van de Berge de Dnieper, zijn gecontroleerd of bedreigd.

Uit Azie zijn aangename tijdingen ontvangen. Op het vernemen der nederlaag van de Russen voor Kars, heeft Omer Pacha zijne magt vereenigd en aan hen eene slag geleverd bij de rivier Ingour.

Het schijnt dat deze de beslissendste overwinning voor Omer Pacha en zijne dappen Turken is.

De Turksche minister maakt omtrent deze verrigting onder anderen de mededeeling dat op den 6 November de troepen onder Omer Pacha onder een verschrikkelijk vuur de rivier Anakara of Onflour, die door 16,000 Russen werd verdedigd, zijn overgetrokken.

Met gevelde bajonet hebben zij de Russen aangevallen er totaal verslagen, 5 stukken geschut, 7 ammunitiekarren vermeesterd en 40 krijgsgevangenen gemaakt. De Russen hebben meer dan 400 dooden op het slagveld achter gelaten, waaronder 2 hoofd- en 100 subalterne officieren. Onze verliezen zijn 68 gesneuvelden en 220 gewonden.

Te Weenen had men het gerucht verspreid dat Kars in handen der Russen was, doch wij vinden in de Levantsche papieren daarvan niets bevestigd.

— Een onlangs openbaar gemaakt keizerlijk bevelschrift bepaalt, dat de voorschriften op het register der arme adel over het geheele rijk toepasselijk zullen zijn. Ten tijde dat dit register werd voorgeschreven, had het slechts in 13 gouvernementen kracht; deze nieuwe ukase zal tot eene aanzienlijke uitbreiding van het korps officieren kunnen leiden.

In aanmerking nemende de totale vernietiging van den Russischen handel te Sebastopol, Eupatoria Kertch, Yalta, Kaffa, en Berdiauck, heeft keizer Alexander bepaald dat de handel van de bestaande belastingen en verpligtingen tot dat de rust in de Taurida is hersteld, zal vrij gesteld zijn.

— De groothertog Konstantijn heeft als groot admiraal eene kommissie te Nicholaieff benoemd om officieren, geëmploijeerden en matrozen der zeemagt voor te Sebastopol geleden verliezen te gemoet te komen.

— De *Invalide Russe* van 9 November deelt mede, dat prins Menchikoff uit de betrekking van chef van de hoofdkwartieren en van de keizerlijke convoijen ontslagen en in diens plaats benoemd is generaal graaf Alderberg III.

Prins Menchikoff zal aan de persoon van Zijne Majesteit worden toegevoegd.

In de militie is de aanstelling van de officieren tot aan de 289ste drushine voltallig gemaakt. In verband met het keizerlijk besluit voor de organisatie, moet iedere drushine cc. 1030 soldaten sterk zijn, zoodat het geheele korps 300,000 man in getalsterkte zijn zal. Hierbij moet echter opgemerkt worden dat in dit opzigt de drushines van de militie niet beter af zijn dan de regimenten van het staande leger, en wij vermeenen dat vele van hen slechts half en geen enkel van hen meer dan drie vierde van zijne sterkte, door den keizer voorgeschreven, voltallig heeft.

— In brieven uit Warschau worden eenige karkterschilderingen gegeven van verschillende leden der keizerlijk Russische familie. Wat de keizerin betreft, deze wordt daarin voorgesteld als eene vrouw van veel geestkracht, die op den Czaar een invloed uitoefent, welken deze niet tracht tegen te streven, en die buitendien tusschen haren gemaal en diens broeders, vooral den grootvorst Konstantijn, de eensgezindheid weet te bewaren. Als een voobeeld daarvan wordt het volgende verhaald, hetwelk wel is waar zeer onwaarschijnlijk klinkt, doch dat wij niettemin onzen lezers niet willen onthouden: De grootvorst Konstantijn had namelijk in een krijgsraad het zonderlinge voorstel gedaan, om de geheele vloot van Kroonstadt, Reval en Sweaborg te wapenen en uit te rusten, 20,000 man der beste troepen aan boord te nemen, ter gelegener tijd onder zeil te gaan, zich een doortogt door de geallieërde vloot te banen of het oogenblik af te wachten, dat deze de Oostzee verlaten had, en alsdan eene landing op de Schotsche of Engelsche kusten te bewerkstelligen. De grootvorst voegde er bij, dat hij de voorkeur gaf aan een eervollen dood, dan aan ziekte en verveling in de docks te Kroonstadt om te komen. Dit voorstel lachte in den beginne den keizer en zijnen raadsheeren toe, daar dan ten minste de Russische vloot het verwijt van lafhartigheid, dat zelfs in Duitschland tegen haar wordt aangeheven, van zich zoude hebben geworpen, alhoewel die vloot door Londen of eene andere Engelsche plaats te vernielen, daardoor haar eigene ondergang te gemoet ging. De keizerin verzette zich echter krachtdadig tegen dit voorstel, dat naar hare meening St. Petersburg in gevaar konde brengen. De Russische legers hadden reeds de handen te vol, om twintig duizend man te kunnen missen, en ook de voor die vloot noodige matrozen, zouden te eeniger tijd, beter diensten aan de kusten der Oostzee kunnen bewijzen. De czaar gaf gehoor aan de raadgevingen zijner gemalin en keurde het voorstel van zijn broeder af. Deze blijft evenwel volhouden, dat hij door zich en de zijnen onder de rookende puinhoopen van Londen te begraven, de eerste handelstad der wereld zoude kunnen verbranden en vernielen en alzoo in zijn oog een roemrijker feit zoude bedrijven, dan gelijk nu geheel werkeloos te blijven. Hij acht zich dan oog nog niet uit het veld geslagen en dringt nader op de verwezenlijking van zijn plan aan.

ADVERTENTIEN.

HEEREN-MAGAZIJN.

De ondergeteekende heeft de eer te berigten dat bij de affaire van den Heer H. C. GEUKEN, heeft overgenomen, en in het vroeger door dien Heer bewoonde huis, van af 15 dezer zal continueren, de **Kleedermakerij** en tevens zal openen een **Heeren Mode-Magazijn**, hetgeen steeds ruim voorzien zal zijn der nieuwste artikelen.

(56) G. L. VAN DER ELST.

Bij van DRIESSCHE pas ontvangen met het Nederlandsch schip *Laurentius Amelie:*
1 en 2 soort Satain de Laine en zwarte fijn Laken.
Fijne zwarte Tricot.
Blaauwe Tricot en
Billard Laken. (63)

WORDT TE KOOP AANGEBODEN
Circa 200 ton gewasschen fijn GRINT, te bevragen bij
(58) SCHIMMELPENNINCK & CO.

129ste Frankforter-Loterij.

Bij den ondergeteekende zijn heele, halve en kwart Loten voor deze Loterij voorhanden en tegen contante betaling verkrijgbaar. (62) E. FUHRI.

TER BEVRACHTING

aangeboden het Ned. Ind. schip *HAMADANY*, Kapt. YOUNG, groot 120 last.
Nadere informatiën te bekomen bij
SOERABAYA, *De Agenten*,
4 *Februarij* 1856. (56) ADAM & CO.

THÉ-DANSANT.

Op Dingsdag den 19*den Februarij* 1856, *in de* SOCIETEIT CONCORDIA.
De directie verzoek de Heeren Leden zich te houden aan de bepaling bij Art. 38 van het reglement.
Namens de directie.
De Secretaris,
(59) GROLMAN.

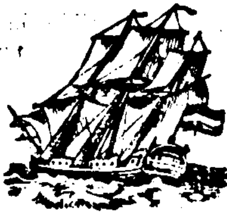
VERMIST

Op Zondag den 3*den Februarij* eene groen lederen **Portefeuille**, inhoudende ruim *f* 900.— Recepissen. De eerlijke vinden, of die eenige aanwijzing doet, zal ruim beloond worden.
Adres bij den boekdrukker
(64) E. FUHRI.

Versch **Seltzerwater**, op heele en halve kruiken. Bij
(61) MARTENS & CO.

ALMANACH PROPHETIQUE
EN
ALMANACH COMIQUE
Voor 1856.
bij (66) E. FUHRI.

PASSAGE NAAR NEDERLAND

Per het snelzeilend en voor den overvoer van Passagiers uitmuntend ingerigt Nederlandsch fregatschip *SAMARANG*, gevoerd door kapt. H. L. DU PAIN, zullende genoemde bodem regtstreeks van hier vertrekken den 20sten dezer. Te bevragen bij den Gezagvoerder *Hotel Montoft*, of bij
De Agenten,
(57) FRASER EATON & CO.

GEBOORTEN.

Voorspoedig bevallen van eene *DOCHTER* BEATA VOLLENHOVEN geliefde echtgenoote van
ROBBERT DIRK VAN LIGTEN.
Soerabaya, 12 *Februarij* 1856. (74)

Birth, at No. 19 Woodside Place, Glasgow, on the 15th of November 1855, Mrs. J. L. ADAM, of a *SON*. (55)

GEBOORTEN, HUWELIJKEN EN STERFGEVALLEN.

Bevallen:

A. Schoemaker, Brouwer, D., Batavia 1 Febr. — L. A. Bleckman, van der Tuuk, twee D., Samarang 25 Jan. — E. C. E. Soesman, van Groll. D., Sarmarang 28 Jan. — C. J. Claasen, Gaum, D., Pasoeroean 6 Febr. — C. E. Wilkens, Oudhoff, Z., Samarang 22 Jan. - A. J. Johannes, van den Worm, Z., Samarang 27 Jan. — L. Wermuth, Klein, Z., Bremen, 2 Dec. ll. — S. G. Smith, Wijsman, Soerabaya 8 Febr.

Getrouwd:

W. D. Wiemans met J. W. A. Helmrich, Batavia 1 Febr. — C. D. Esche met E. Waltimena, Poerwakarta 26 Jan. — G. J. van der Tuuk met S. J. E. Loth, weduwe Lange, Grissee 26 Jan.

Overleden:

E. J. Göring, 31 j., Batavia 5 Febr. — Het jongste kindje van H. Bleckman, Samarang 27 Jan. — Het kindje van L. A. Gallé, Japara 22 Dec. 1855. — J. J. Cramer, 31 j., op de reize naar Nederland, 15 Aug. ll. — A. L C. van Bronkhorst, 15 j., Soerakarta 26 Jan. — Het kindje van W. Johannes, Batavia 27 Jan. — H. J. G. Brilman, Balie-Lombok 13 Dec. ll.

VREEMDEN-LIJST.

AANGEKOMEN.

6 Febr. H. van Krieken, van Probolingo. — 8 Febr. Chs. Etty en J. Turpijn, beiden van Probolingo. — 9 Febr. C. Beth, van Pasoeroean. — 11 Febr. W. A. A. Cores de Vries en J. L. Simon, beiden van Kedirie; A. D. den Dekker, van Ngawie; C. Neijndorff, van Toeban; C. J. Löwenstrom en J. H. Lippe, beiden van Modjokerto; A. Ledeboer, van Pasoeroean.—

VERTREKKENDE PERSONEN.

Aquasi Boachi. — Mevr. de weduwe H. D. A. Smits, geb. Walbeehm. — C. W. F. Grust. — N. Schrant, P. Kervel; gemagtigde de firma P. Kervel & Co. te Soerabaya. — G. Wassink; gemagtigde W. J. van de Graaff. — R. P. Tolson en familie.

SUMANAP.

AANGEKOMEN.

4 Febr. de Ned. Ind. schoener *Mansoer*, gezagv. Sagiet, van Pasoeroean.

VERTROKKEN.

8 Febr. de Ned. Ind. schoener *Sumanap*, gezagv. Pa Jamena, naar Balie; de Ned. Ind. schoener *Sophia*, gezagv. Fiendoe Djaija, naar Soerabaya.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

De schoeners Indram Eljoesoor, Mifrejo ol Moelook, Sie Damar Maria, Mansoer, Fathool Haer, Almashoer, en brik Sie Kanoegrahau.

PASOEROEAN.

AANGEKOMEN.

4 Febr. de Ned. Ind. schoener *Katjong*, gezagv. Saka, de Ned. Ind. kotter *Little Tot*, gezagv. Katjoung, beide van Soerabaya.

VERTROKKEN.

4 Febr. de Ned. Ind kotter *Krabbe*, gez. Mardam, naar Soerabaya.
6 Febr de Ned Ind schoener *Katjong*, gez. Saka, naar Soerabaya.

Aan- en uitvoer te Soerabaya van den 6den tot en met den 12den Februarij 1856.

AANVOER

Van Batavia en Samarang per het Ned. schip *Christiaan Huijgens*, gezagv. A. J. Ihlower.

5 ktn. spiegels, Friedlander; 1 kist koopmanschappen, Van Driessche; 25 manden water, Gebrs. van Delden; 14 collis machinerien, 26 collis machinerien, instrumenten en slijpsteenen, 446 platen en 257 bossen ijzer, 86 pakken koffij zakken, Order.

UITVOER.

Naar Australie per het Eng. schip *Tamar*, gezagv. Alex. Ellis.
2 ktn. binares opium, 2300 st. goenie-zakken, 3 vtn. noten-muscaat, 1 kt. foelie, 4500 st. zilveren munt, Fraser Eaton & Co.

Naar Nederland per het Ned. schip *Alblasserdam*, gezagv. P. G. Pott.
150 pic. rotting, 9000$^{10}/_{100}$ pic. suiker, 2688$^{53}/_{100}$ pic. rijst, 1680 pic. koffij, N. H. M.

Naar Bima per de Ned. Ind. bark *Djabier*, gezagv. Mohamat.
5 ktn. chiendees, Adam & Co; 3 ktn. en pkn. lijnwaden, Sech Oemar Bahasoan; 4 krandjs. borden, Gezagv.; 1$^{40}/_{100}$ pic. jav. medicijnen, Abdul Radjak; 2 ktn. thee en eenige stukjes lijnwaden, Mohamat; 1$^{1}/_{2}$ pic. medicijnen, 34 st. Arab. vesten, Brahim.

Naar Balie per de Ned. Ind. schoener *Doris*, gezagv. Muhldorff.
24 st. ledige vaten, McMillan Marten & Co.

Naar de Molukkos en Makassar per de stoomboot *Ambon*, gezagv. A. Hugenholtz.
69 cls. div. koopmanschappen, dranken, lijnwaden en eenige boeken, 135 ktn. zeep, W. Cores de Vries; 23 ktn. wijn, Schimmelpenninck & Co; 152 ktn. vtn. en kelds. inhd. dranken en manufacturen, Ruijl Cramer & Co; 1 kt. lijnwaden, Ba-Adilla; 4 ktn. lijnwaden, Fraser Eaton & Co; 2 ktn. lijnwaden, McMillan Marten & Co; 3 ktn. madapollams, Van Leeuwen & Co; 23 cls. koopmanschappen, Schimmelpenninck & Co; 2 ktn madapollams, Van Eck & Co; 100 kelds. genever, Boekholtz; 1 kistje regaal, Van den Broek; 32 cls. koopmanschappen, lijnwaden en chins. goederen, Diverse Arabieren en Chinezen; 87 cls. koopmanschappen, dranken en eenige boeken, W. Cores de Vries; 13 cls. dranken, Karthaus & Melchers; 1 pijp bier, Gebr. van Delden; 12 cls. ijzerwerk en kramerijen, Ruijl Cramer & Co; 2 pkn. kurken, Gebr. van Delden; 25 pic. suiker, 150 kelds. arak, W. Cores de Vries; 10 pic. suiker, 100 kts. zeep en eenige collies provisien en dranken, Schimmelpenninck & Co.

Naar Amsterdam per het Ned. schip *Souburg*, gez. H. L. Evers.
8223$^{68}/_{100}$ pic. suiker, 1764 st. runder-huiden, N. H. M.; 1 vat meel, Van der Zwaan.

Naar Banjermassing per de Ned. Ind. bark *Faulke Nassar*, gezagv. Sech Alie.
6 ktn. en 214 corgs. lijnwaden, Sech Alie bin Smeer.

Naar Nederland per het Ned. schip *Anna Christina*, gezagv. J. C. Joon.
25 pic. rotting, 4918$^{72}/_{100}$ pic. rijst, 699 pic. koffij, 40 pic. guttha-percha, 1 kt. rariteiten, 5 kts. confituren, 1 kt. gember, 1 kt. zuren, 1 kt. confituren, Schimmelpenninck & Co; 1300 st. koehuiden, 692 st. koppevellen van koebeesten, Van Eck & Co; 79$^{69}/_{100}$ pic. tabak, Adam & Co; 1 kistje zuren, Dirksen.

Marktprijzen.

SUIKER N°. 16 per picol *f* 16$^{1}/_{2}$.
Idem. „ 15 „ „ *f* 16.—
Idem. „ 14 „ „ *f* 15$^{1}/_{2}$.
Idem. „ 13 „ „ *f* 15.—
Idem. „ 12 „ „ *f* 14$^{1}/_{2}$.
KOFFIJ per picol *f* 28$^{1}/_{2}$ à *f* 31.—
RIJST (CARGA) per koijang *f* 140 à *f* 145.—
Id. (WITTE) „ „ *f* 155 à *f* 161.—
KOEHUIDEN per 100 st. *f* 300.—
ARAK per legger niet ter markt.
OLIE (KLAPPER) per picol *f* 25.—
OLIE (KATJANG).
KADJANG MATTEN.
ROTTING *f* 8 à *f* 9.—
WISSELKOERS.

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

Zondag den 17den Februarij des morgens ten half 9 ure.
Nederduitsch.
Ds. VAN DAVELAAR.

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST.

Zondag den 17den Februarij des morgens ten half 9 ure.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum		Vlag	Namen der Schepen	Gezagvoerder	Van
Febr.	9	Nederl. Ind.	Krabbe.	Mardam.	Pasoeroean.
„	—	„ „	Rosalie.	Go To Ing.	Grissee.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum		Vlag	Namen der Schepen	Gezagvoerder	Naar
Febr.	5	Nederlandsche	Hendrina.	C. M. Pompe.	Nederland.
„	—	„	Alblasserdam.	P. G. Pott.	„
„	8	Engelsche	Tamar.	A. Ellis.	Australie.
„	—	Nederl. Ind.	Djabier.	Mohamat.	Bima.
„	10	„ „	Doris.	H. L. Muhldorff.	Balie (Badong.)
„	—	„ „	Faulke Nassar.	Sech Alie bin Hassan bin Smeer.	Banjermassing.
„	11	Nederlandsche	Souburg.	H. B. L. Evers.	Nederland.
„	—	„	Anna en Christina.	J. C. Joon.	„
„	—	„	Elisabeth.	H. F. Klok.	„
„	—	Nederl. Ind.	Soedulgair.	Sech Alie bin Aboebakar Bargebe.	Ternate via Banjermassing.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag	Namen der Schepen	Gezagvoerder	Bestemming	Agenten
Nederl. Ind.	Tian Thaij.	Liem Pik Hie.	Banjermassing.	Gezagvoerder.
„ „	Atiatul Maulah.	Mohamat Yassin.	„	„
Nederlandsche	Salatiga.	J. N. Besier.	Nederland.	Schimmelpenninck & Co.
„	Christiaan Huijgens.	A. J. Ihlower.	„	Ruijl Cramer & Co.
„	Johanna.	W. Halbertsma.	„	Schimmelpenninck & Co.
„	Laurentius en Emilia.	A. Knappert.	„	Ruijl Cramer & Co.
Nederl. Ind.	Fathal Joesoer.	Sech Mohamat Baosier.	Sandelhout en Macasser.	Said Jafar Segaf.
Engelsche	Emma.	A. Griffin.	de Molukkos.	Adam & Co.

Vertrokken Passagiers.

Met de Nederl. bark *Hendrina*, 1 gepasporteerd militair. — Met de Nederl. bark *Souburg*, de heer J. H. de Waal en echtg. en drie kinderen van den heer Castens. — Met het Nederl. schip *Elizabeth*, de heer G. J. Graichen en fam., de jongeheeren O. en A. Varkevisser.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wacht schip Batavia, korvet Nehalenia, de stoomschepen Etna en Celebes, de brik de Haai en de schoenerbrik de Lansier; de schepen Ammana Tulbarie, Samarang, Emoij; de stoomschepen Java, Langen Lemongan en Banda; de barken Fatal Maän, Abdul Hassim, Emelie, Blora, Waterloo, Elmasshoor, Adenan, Balgis, Johanna en Geertruida, Fathool Joesoor, Machmodie, Atiat Ulmoula, Hendrika, S. H. Waterman, Salma, Laurentius en Emilia, Siam, Hamadanij, Tian Taij, Hoksing, Emma, Atiat Tulbarie, Salatiga en Christiaan Huijgens; de brik Johanna; de schoeners Isabel, Mastora, Bella, Kembang Djepoon, Banner, Rosalie en de kotter Krabbe.

Eene grassoort *Holcus Sacharatus* als nieuwe Suikerplant.

De Suiker een zoo uitgebreid gebruik vindende, zoowel ı geciviliseerde staten als bij nog half verwilderde volken, ordt daaruit de noodzakelijkheid geboren om van iedere lant die op eene goedkoope wijze eene overvloedige hoeelheid suikerachtig sap verschaft, partij te trekken.

Dit is dan ook de oorzaak, dat, terwijl het gewone suiкerriet door zijnen overvloed aan het zoetachtige sap dat t oplevert in de tropenlanden de hoofdbron uitmaakt; ı de gematigde luchtstreken andere planten door hanelaars en gebruikers moeten worden te baat genomen.

In Europa heeft men van den beetwortel tot Suikerfaırikatie een uitgebreid gebruik gemaakt.

In sommige streken van Duitschland oogst men op eenen andachtigen bodem van een acre (105 □ roeden) circa 120 tr. wortelen, waaruit 5½ ctr. ruwe suiker wordt verkregen.

Het verbruik der beetwortelen voor stokerijen in Frankijk en Belgie heeft in de laatste jaren daaraan eene chaarschte veroorzaakt.

In Pruissen heeft men uit aardappelstijfsel eene stroop erkregen die later aan eene zuivering werd onderworpen.

In sommige streken van Noord-Amerika en ook op ava, vormt de suiker gewonnen uit het sap van den hornboom, een uitgebreid artikel van plaatselijke conumptie terwijl verder nog uit sommige palmsoorten suier wordt verkregen.

Het verbruik der suiker is in de geciviliseerde staten erbazend toegenomen en houdt met de vermeerdering van e welvaart en de bevolking eenen gelijken tred.

De gemiddelde consumptie aan suiker in Engeland van 849—1853 slechts 324,875 tonnen per jaar bedragende, as die in 1854 tot 400,000 tonnen gestegen.

De suiker zal van nog grooter aanbelang worden voor andel en landbouw: 1° Omdat zij aangenaam voor den smaak s en omdat zij in ontelbare gevallen kan gebezigd worden; ° omdat zij gezond en voedend is. Terwijl alzoo de naraag voor, en het verbruik der suiker in hare verschillende ormen zoo verbazend toeneemt, is echter het meerder prouct op Cuba, de West-Indische eilanden en Louisiana iet toenemende in evenredigheid aan de meerdere navraag erwijl wij evenzeer betwijfelen of dit in Brazilie het geval is.

Op Mauritius en in de Oost-Indiën schijnt het verbouwen n den aanmaak zich uit te breiden, terwijl wij hier voor ns hebben liggen een buitengewoon fijn monster van suier die te Natal is aangemaakt; eene kolonie die alle vooreelen zoo van grond, klimaat als goedkoope arbeid in zich ereenigt, om haar tot eene winstgevende kultivatie te eigenen.

Doch er is eene nieuwe mededingster opgetreden, in oeverre zij zal slagen, moet ons de toekomst leeren.

Het is eene grassoort *holcus* of *sorghum*, welke reeds ıngen tijd als suiker bezittend bekend is geweest, doch oo als men meende niet in voldoende evenredigheid, om den anbouw daarvan tot eene voordeelige speculatie te maken.

Door doelmatige zorgen bij den aanplant in acht te neen, zouden het productief vermogen en de natuur der lant nog kunnen verbeterd worden, en al ware slechts de elft waarheid van hetgene men omtrent de goede hoedaigheden van deze grassoort heeft opgesomd, dan nog ware et der moeite wel waardig daarop proeven in te stellen. Tog slechts korten tijd geleden werd onze aandacht op deze lant gevestigd terwijl wij hopen den uitslag van praktische eden te mogen vernemen en te kunnen zien welke vooruitang in de teelt daarvan in Frankrijk en Algerië is gemaakt.

De algemeene aandacht der suikerfabrikanten schijnt ı bijzonder op dit punt gevestigd te zijn, want wij zien at men in Oost- en West-Indie, in Amerika en bijna aleemeen op het vasteland deze plant tot een onderwerp er beschouwing bepaalt. De geoctrooijeerde voor deze ieuwe Suikerplant is de heer Leonard Wray, zoo gunstig ekend als de schrijver van de „Practical sugar planter," en werk dat eenen grooten roem heeft verworven.

De heer Wray heeft als oud suikerplanter in de Oostn West-Indie eene onuitputtelijke ondervinding en is tijdens ijn verblijf in Natal na herhaalde proeven er in geslaagd e bruikbaarheid van eene Afrikaansche plant de *sorgho* f *Holcus sacharatus* bij de Zulu bewoners, onder den naam an *imphy* bekend, tot suiker-fabrikatie te kunnen aantoonen.

In Januarij 1855 werd door den heer Mathieu, lid der *cadémie des sciences* te Parijs, eene memorie over dat nderwerp voorgedragen. Hij berekende dat 2½ acres land aarmede beplant, omstreeks 45,000 pond suiker en 3000 ond alcohol konden afwerpen. Het suikerriet in de Westndien is zeer verbasterd en kan niet uit zaad gewonnen worden.

De *imphy* wordt zeer gemakkelijk uit zaad gewonnen verbastert niet, gevende 3 à 4 oogsten 's jaars.

In Europa kan echter maar eenmaal 's jaars geoogst orden. De bewerking van het product is buitengewoon envoudig, de bereide suiker, zoowel de witte als de bruine' an door de meest bevoegde beoordeelaars niet van de ietsuiker van gelijke hoedanigheid worden onderscheiden.

De beetwortel heeft 7 à 8 maanden noodig eer hij volwassen , en geeft 30 ctr. suiker per acre met zeer inferieure melasse.

De *imphy* groeit in de helft van den tijd, en geeft dezelfde eveelheid suiker per acre met eene melasse zoo in kwaliteit s in kwantiteit gelijk staande met die van het suikerriet.

De graaf Di Chazelles van Guadeloupe, een ervaren planer en eigenaar, bevond dat in Julij van het afgeloopen aar, als wanneer het sap van het suikerriet op de areoeter 7 graden meette, dat van de *imphij* 11 graden sterk as; en dat nog wel in den regentijd als wanneer het rietsap an zelve waterachtiger was. De *société d'agriculture* te oulon berigt evenzoo dat deze plant in vergelijking met den eetwortel dubbele procenten suiker bevat, behalve 8 á 0 procent zuiveren alcohol die geschikt is voor ieder ıdustrieel en huishoudelijk gebruik.

Indien alle daaraan toegeschreven goede hoedanigheden aarheid behelzen, zal zij zonder twijfel de beetwortel oor de suikerfabrikatie buiten gebruik stellen en eene gegtige aanwinst zijn voor de marktplaatsen van Algiers en oord-Amerika.

De tijd zal ons nog moeten leeren in hoeverre zij zal ınnen wedijveren met de grootere rietsoorten in de Oost- West-Indien; in elk geval zal zij echter eene nuttige toeoeging daaraan zijn; terwijl wij in gespannen verwachting erkeeren om het resultaat van in het werk gestelde uitgereide proeven te mogen vernemen, of namelijk uit het p eene kristalliseerbare stroop kan worden verkregen, ijl sommige West-Indische heeren, die met een zeker oordeel op deze plant nederzien, de verzekering hebben gegeven, dat men een mengsel van druifsuiker verkrijgt die, zoo als bekend is, niet kristalliseert.

Nog wordt aangevoerd dat het eene gemakkelijker kultuur dan het riet is en men nieuwe planten van de looten kan voortbrengen.

Ons wordt niet medegedeeld dat er meerdere brandstof tot de kooking van het sap zoude benoodigd zijn; terwijl het ongetwijfeld een uitmuntend veevoeder zal uitmaken.

Zeer zeker kan deze kultuur in de streken van het suikerriet eene belangrijke uitbreiding verkrijgen; terwijl het overigens ontegenzeggelijk waar is, dat alle nieuwe planten een streng onderzoek waardig zijn, zoo zij geenen grooten arbeid of risico bij den aanplant bedingen; de tijden toch zijn voorbij dat men dweepende met vooroudelijke gebruiken onvoorwaardelijk iedere nieuwe uitvinding verwerpt.

De dagelijksche ondervindingen van landbouwers, fabrikanten en kooplieden, kunnen niet anders dan voordeelig werken om onderzoekingen en proeven uit te lokken; daarvan toch hangt het gelukkig slagen en de welvaart van menig eigenaar in de kolonien, en van menig handelshuis af.

De landhuishoudkundige school te Groningen.

— Wij meenen onzen lezers geene ondienst te doen, hieronder een reglement mede te deelen, van de steeds in bloei toemende landhuishoudkundige school te Groningen; overtuigd dat deze inrigting allerbelangrijkst is voor zoons van landbezitters en andere jongelieden, wien het nuttig is onder een gestreng en goed toezigt eene goede opleiding in den kolonialen landbouw te ontvangen.

De *Landhuishoudkundige School*, te Groningen in 1842 opgerigt, heeft tot doel het geven van een geregeld onderwijs, zoowel in het theoretisch als in het praktisch deel der Landhuishoudkunde, te zamen tot een wel zamenhangend geheel verbonden.

Het Bestuur bestaat uit de Heeren J. W. C. Baron van Ittersum, J. Cardinaal, U. G. Schilthuis, Jz., allen te Groningen, en H. C. Reinders te Paterwolde, als Kommissarissen, en de Hoogleeraar H. C. van Hall te Groningen, als Direkteur en Sekretaris van het Bestuur.

Om als Leerling te worden toegelaten, moet men den ouderdom van ten minste 15 jaren bereikt en zich eene maand vóór den aanvang van ieder halfjaar daartoe bij het Bestuur aangemeld hebben.

De lessen worden gehouden te Groningen van den 15 Oktober tot den 25 Maart en op eene Boerderij der School te Haren bij Groningen van den 25 Maart tot den 15 Oktober.

Voor kost en inwoning bij den Hoofdonderwijzer, den Heer G. Jurling, en voor het onderwijs in de na te noemen vakken te zamen betaalt men gedurende een geheel jaar *f* 450 of voor het winterhalfjaar *f* 240, voor het zomerhalfjaar *f* 210; voor korter tijd naar evenredigheid; doch nooit voor minder dan een vierendeeljaars. De kosten van bewassching worden afzonderlijk betaald.

De leerlingen, die niet bij den Heer Jurling inwonen, betalen in het winterhalfjaar, voor de eigentlijke *Landhuishoudkunde* niets, en voor het onderwijs in de overige vakken te zamen *f* 75; terwijl voor deze niet inwonende leerlingen de lessen in de nieuwere talen, zoo men die verlangt, naar een vastgesteld tarief berekend worden.

De teekenlessen worden kosteloos gehouden, doch alleen voor hen, die hun verlangen daartoe hebben te kennen gegeven. Het laatste geldt ook van de lessen in den *kolonialen landbouw* (met betrekking tot *onze Oost- en Westindische bezittingen*), voor welke laatste, even als vroeger, een afzonderlijk kollegegeld berekend wordt naar *f* 25 in het halfjaar.

Ten einde een denkbeeld te geven van de wijze, waarop de lessen in het winter-halfjaar elkander opvolgen, voegen wij hierbij de

REGELING DER WERKZAAMHEDEN IN DEN WINTER VAN 1855 OP 1856.

Maandag voormiddag		
	te 9 uur.	*Kennis en gebruik der voortbrengselen van den landbouw.* — U. G. Schilthuis Jz.
	„ 10 „	*Werktuigkunde voor den landbouw.* — C. Römelingh.
	„ 11 „	*Wiskunde.* — C. Römelingh.
	te 12 „	*Natuurkunde* — T. Hofkamp.
namidd.	„ 6 „	*Toegepaste Scheikunde.* — P. J. van Kerckhoff.
Dingsdag voormiddag		
	te 9 uur.	*Kruidkunde.* — H. C. van Hall.
	„ 10 en 11 „	*Koloniale Landbouw.* — H. C. van Hall.
	„ 12 „	staat de *Verzameling voor den Landbouw* open.
namidd.	„ 6 „	*Toegepaste Scheikunde.* — P. J. van Kerckhoff.
Woensdag voormiddag		
	te 8½ uur.	*Scheikunde*, voor aanvangers. — O. Lofvers.
	te 9½ en 10½ „	*Dierkunde.* — C. Mulder.
	„ 12 „	*Natuurkunde.* — T. Hofkamp.
namidd.	„ 6 „	*Natuurkundig Genootschap.*
Donderdag voormiddag		
	te 9 uur.	*Bereiding der voortbrengselen van den Landbouw.* — C. Römelingh.
	„ 10 „	*Werktuigkunde voor den landbouw.* — C. Römelingh,
	te 11 en 12 uur.	*Landhuishoudkunde.* — H. C. van Hall.
Vrijdag voormiddag		
	te 8½—10 uur	*Praktische oefeningen in de Scheikunde.* — O. Lofvers.
	„ 9—12 „	*Nieuwere talen.* — C. Römelingh.
	te 12 „	*Aardkunde.* — G. A. Stratingh.
namidd.	v. 5—7 „	om de andere week: *Kennis der Huisdieren en hunne Leefregelkunde.* — J. C. Billroth. *Landhuishoudkunde* (dicteeren). — G. Jurling.
Zaturdag voormiddag		
	te 8½—10 uur.	*Praktische oefeningen in de Scheikunde.* — O. Lofvers.
	„ 10—11 „	Beginselen der *Volkshuishoudkunde.* — Mr. B. D. H. Tellegen.
	„ 11—12 „	*Scheikunde*, voor aanvangers. — O. Lofvers.
	te 12 „	*Natuurkunde.* — T. Hofkamp.
namidd.	te 2—4 „	*Teekenlessen.*
	„ „ 6—8 „	*Scheikunde*, voor meergevorderden. — P. J. van Kerckhoff.

Het *Museum van Natuurlijke Historie en vergelijkende Ontleedkunde der Hoogeschool*, is, behalve op het algemeen bezigtigings-uur ('s Woensdags van 12—1 uur), voor de leerlingen toegankelijk, zoo dikwijls zij zaken, voor hunne studie, willen nazien.

Als er 's winters oefeningen in den praktischen landbouw moeten plaats hebben, wordt daartoe de Maandag gebruikt en de anders op dien dag gehouden wordende lessen op eenen anderen dag gesteld.

De *Landhuishoudelijke tuin* staat elken dag na 12 uur open.

Gedurende het zomerhalfjaar bestaat het onderwijs in *praktische oefeningen in den Landbouw* onder de leiding van den bouwmeester Leenders, en in een doorloopend onderwijs in het *landhuishoudelijk boekhouden*, alsmede in herhalingen van het 's winters geleerde door den heer Römelingh en door den Heer Jurling, die 's zomers op de boerderij der school met de leerlingen woont; terwijl elken zomer daar ook nog oefeningen in het *Landmeten* plaats hebben en enkele gedeelten der *Landhuishoudkunde*, *Kruidkunde* of andere vakken door den Hoogl. van Hall afzonderlijk behandeld worden.

Aan de boerderij der school te Haren, nabij Groningen, is ruimte voor de plaatsing der leerlingen, en gelegenheid tot praktische oefeningen, daar de gronden voor een goed deel bouwland, deels hooge leemachtige of meer zuivere zandgronden, deels lagere veenachtige wei- en hooilanden zijn. In 1855 werden daar geteeld *koolzaad*, *tarwe*, *rogge*, *gerst*, *boonen*, *erwten*, *haver*, *roode klaver*, *cichorei*, *boekweit*, *spurrie*, *knollen*, *wortelen* enz., derhalve de meeste soorten van gewassen, die tot onzen vaderlandschen landbouw behooren; terwijl er een niet onaanzienlijke veestapel, deels inlandsch, deels buitenlandsch vee voorhanden was. De nabijheid der *Verzameling van Werktuigen voor den landbouw* en van den *Landhuishoudelijken Tuin te* Groningen maakt het nemen van proeven met nieuwe werktuigen of vreemde granen enz. zeer gemakkelijk en onkostbaar, zoodat hiervan dan ook dikwijls gebruik gemaakt is. Ook zijn er eenige bunders land op zware klei bij gehuurd, zoodat men in het geheel meer dan 60 bunders in gebruik heeft, zijnde deze landerijen in 1854 en 1855 nog weder uitgebreid door het aankoopen van heide of vroeger verwaarloosde velden, welker ontginning of in orde brenging een leerzaam werk voor de leerlingen is.

In de vakantiën, of bij andere geschikte gelegenheid, worden er, met goedvinden des Bestuurs, kleine reisjes gedaan, waartoe wel ingerigte bedrijven van kundige landbouwers in den omtrek van Haren, of op de kleigronden der provinciën Groningen en Friesland, eene zeer geschikte gelegenheid geven, wegens hunne belangrijke uit zee aangewonnen polders, de veeteelt, den koolzaadbouw, de rijenteelt, enz., enz., welke rijenteelt ook aan de boerderij der school algemeen is ingevoerd en op eene geheel onkostbare wijze plaats heeft.

Het staat een ieder vrij, om, of alleen van de lessen 's winters, of alleen van de lessen 's zomers, o. van beide gebruik te maken. Hierdoor kan men, zoo als vele leerlingen dit op onzen raad doen, de beide eerste zomers van zijnen studietijd hier doorbrengen, doch den derden of ook den vierden zomer in eene geheel andere streek de praktijk beoefenen, ten einde alzoo meer verscheidenheid van praktische kennis te verkrijgen; den winter echter aan wetenschappelijke studie alhier blijvende toewijden. — De volledige leertijd is 3 jaren, waarvan echter de *zomers* gedeeltelijk aan de boerderij der school, gedeeltelijk ook elders doorgebragt kunnen worden.

Wanneer men de Inrigting wil verlaten, behoort men daarvan ten minste twee maanden vooraf berigt te geven. Zij die het winterhalfjaar niet als *inwonende* leerlingen aande school willen doorbrengen, zullen ten minste eene maand voor het eindigen van het zomerhalfjaar daarvan berigt moeten geven.

Alle betalingen moeten plaats hebben bij den *aanvang* van elk vierendeeljaars of halfjaar.

Vakantien zijn er drie weken met Kerstijd en 5 weken in den zomer, namelijk van den eersten Maandag in Junij tot den tweeden Maandag in Julij. — Gedurende de zomervakantie kan men aan de inrigting niet blijven; in de wintervakantie echter wèl, maar in dit geval tegen eene tegemoetkoming van *f* 20.

Het Bestuur houdt aan zich het regt, om leerlingen, die de goede orde verstoren, of zich aan wangedrag schuldig maken, te verwijderen, in welk geval de reeds vooruit betaalde gelden terug gegeven worden naar evenredigheid van den tijd, dien de leerlingen op de Landhuishoudkundige School hebben vertoefd.

Wanneer een der leerlingen zich aan groote nalatigheid in het bijwonen der lessen schuldig gemaakt heeft, zal het Bestuur een afzonderlijk examen over het door hem verwaarloosde vak kunnen eischen, als voorwaarde tot zijne toelating voor een volgend halfjaar.

Bij het verlaten der Inrigting zal men een Getuigschrift nopens de volbragte studiën en het hier gehouden gedrag kunnen vragen, onder betaling van *f* 20 ten behoeve van het Fonds der School. Wanneer zulk een Getuigschrift uitgereikt wordt ten gevolge van een vooraf daaromtrent plaats gehad hebbend examen (waartoe ieder leerling, die zich daaraan begeert te onderwerpen, eene maand voor het einde van elk halfjaar aanvraag zal moeten doen), wordt aan hem die in het examen genoegzaam voldaan heeft, een Diploma, als Landhuishoudkundige, uitgereikt. Voor hem, die in dit examen uitmuntend voldaan heeft, wordt dit met bijzonderen lof in het Diploma vermeld. De kosten van dit Diploma zijn *f* 50.

Er bestaat een Reglement van orde, zoowel voor het zomer- als voor het winterhalfjaar, verbindend voor de inwonende leerlingen, en waarvan ouders of voogden inzage kunnen bekomen.

Men vervoege zich voor het een en ander aan een der bovengenoemde Heeren Kommissarissen, of aan den Hoogleeraar H. C. van Hall, of aan den Heer G. Jurling, beide te Groningen, of ook aan den onderdirekteur, den Heer C. Römelingh, te Haren bij Groningen.

Deze Bepalingen zijn ook verkrijgbaar bij de Korrespondenten der School in de verschillende Gewesten van Nederland en in Oostfriesland.

Eindelijk wordt herinnerd, dat ook personen, die in geene betrekking tot de Landhuishoudkundige School staan, grondsoorten enz., waarvan zij eene scheikundige ontleding verlangen, aan het Bestuur kunnen inzenden; waarvoor echter eenige betaling ten behoeve der School gevorderd zal worden, verschillende naar de meerdere of mindere moeijelijkheid en het tijdroovende van het onderzoek door hem, die in het *Laboratorium* der School daarmede belast wordt.